

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יום ג' פ' דברים, ער"ח מנחם-אב, ה'תשל"ה

יוצא לאור לש"פ דברים, ד' מנחם-אב, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלש לבריאה

שנת הקהל

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ דברים, ד' מנחם-אב הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ער"ח מנחם-אב ה'תשל"ה, הנחה בלתי מוגה (תדפיס מתורת מנחם — התוועדויות כרך שמונים ואחד שמכינים עתה לדפוס).

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום ג' שהוכפל בו כי טוב, ער"ח מנחם אב, ה'תשפ"ג,
שנת הקהל,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2023 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5783 • 2023

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship

478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203

(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד. שיחת יום ג' פ' דברים, ערב ר"ח מנחם־אב, ה'תשל"ה

— בין מנחה למעריב —

בלתי מוגה

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה ציון במשפט תפדה (הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א).

* * *

ב. עריכת התוועדות באמצע שלשת השבועות היא לכאורה דבר חידוש.

אמנם, לאחרי שהתייגעתי לחפש היתר, מצאתי שיש היתר מפורש בפוסקים¹ בנוגע לענין של שמחה עם ניגונים וכלי זמר, שאלו שצריכים לזה לשם פרנסתם, מותר להם לעשות זאת אפילו בשלשת השבועות (אלא שצ"ל בלי ריקודים), כיון שזהו אצלם ענין של פרנסה.

(כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים בכת־שחוק:;) ובנדו"ד, כיון שזוהי ה"פרנסה" שלי, אין לי ברירה... ובמילא אפשר לעשות זאת אפילו בשלשת השבועות.

אך העיקר הוא — לפי שענין הקשור עם תשעת הימים (כדלקמן), אי אפשר לדבר אודותיו כמה זמן לפני"ז, כיון שיכול להתעורר רגש של יאוש ח"ו, שמזה שמקדימים ביום שלפנ"ז להבהיר אודות תשעת הימים, מוכח, שבטוחים שמחר בבוקר לא יבוא משיח ח"ו, וכיון ש"אני מאמין בביאת המשיח", אי אפשר לדבר על זה בימים שלפנ"ז;

וגם אי אפשר לדבר על זה בתשעת הימים עצמם, כיון שצריך להבטיח ולפעול את ה"רפואה" לפני"ז, קודם התחלת תשעת הימים, שלכן אי אפשר לדחות זאת ליום השבת (ומה גם ששבת בלאה"כ "אין עצב בה"י², אפילו בשבתות של ימי בין המצרים, ואדרבה: בהם צ"ל זהירות יתירה כו"י),

ולכן אין ברירה אחרת מלבד להמתין עד לרגעים האחרונים של ערב תשעת הימים, שאז רואים כבר ש"עבר קיץ כלה קציר ואנחנו לא

(1) ראה בהנסמן בנטעי גבריאל (להר"ג צינער) הלי' בין המצרים פט"ו ס"ו ואילך. (2) ראה ירושלמי ברכות פ"ב סה"ז. הובא
 בתוד"ה מ"ד — מו"ק כג, ב. (3) ראה גם שיחת ש"פ מטו"מ, ר"ח מנ"א דאשתקד ס"ד (תו"מ חע"ז ע' 92). וש"נ.

נושענו⁴, כך, שעכשיו הוא הזמן המוכרח להבהיר אודות תשעת הימים (כפי שנעשה בנוגע לערב שבעה עשר בתמוז⁵).

וכאמור, שישינו גם ההיתר בפשטות, שזהו ענין של פרנסה לאיש ישראל — פרנסה גשמית, ועאכו"כ פרנסה רוחנית, שהרי מקווים שהדברים שייאמרו יהיו דברי התעוררות שיפעלו פעולתם.

ג. ובכן, הכוונה בזה היא — כדברי המשנה במסכת אבות⁶: "המעשה הוא העיקר" — בנוגע להמדובר עוד בהתחלת ג' השבועות של בין המצרים⁷ ע"ד ההשתדלות בנוגע ללימוד התורה בציבור, תפלה בציבור, וגם צדקה בציבור.

והחידוש בענין הציבור הוא — לא בנוגע לתפילה בציבור, שאין צורך לחדש זאת, שהרי עיקר התפלה היא בציבור, כיון ש"תפלות במקום תמידים תקנום"⁸, וכל ענין התמיד הוא קרבן ציבור, ומזה מובן גם בנוגע לכללות ענין התפלה, אלא החידוש הוא — אפילו בנוגע ללימוד התורה, שאע"פ שאיתא במשנה⁹ "אפילו אחד שיושב ועוסק בתורה" עליו נאמר "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך", מ"מ, השלימות בזה היא בעשרה דוקא, כהחידוש באגה"ק¹⁰ בנוגע ל"עסק התורה והמצות בעשרה דוקא, כמ"ש רז"ל¹¹ אתיא תוך תוך ("כתיב הכא ונקדשתי בתוך בני ישראל¹², וכתיב התם הבדלו מתוך העדה הזאת¹³, מה להלן עשרה אף כאן עשרה") .. ואין דבר שבקדושה בפחות מעשרה".

ויתירה מזה, שכן הוא גם בנוגע לענינים הקשורים עם עסקנות ציבורית, תקנת ותועלת היחיד והרבים כו', כמובן ממ"ש בקונטרס החלצו¹⁴ לכ"ק אדנ"ע, ש"ההסכם אשר עושים שנים או רבים יש לזה חיזוק הרבה יותר מההסכם שעושה בפ"ע כו", שלכן, בשעה שיהודים מתאספים ומתדברים יחדיו (היפך קליפת מדין¹⁵) לפעול אזי יש להם הצלחה גדולה יותר שתהי' השקו"ט ובמילא גם ההחלטות והתועלת כדבעי.

(11) שם כא, ב. וש"נ.

(12) אמור כב, לב.

(13) קרח טז, כא.

(14) פ"י (סה"מ תנ"ט ע' סא [ס"ע רלב

ואילך]).

(15) ראה ד"ה החלצו בלקו"ת מטות פה,

ד ואילך. תרנ"ט פ"ג ואילך (שם ע' נה [רכו]

ואילך).

(4) ירמ' ח, כ.

(5) שיחת יום ד' פ' פינחס, ט"ז תמוז בתחלתה (לעיל ע' 108 ואילך). וש"נ.

(6) פ"א מי"ז.

(7) ברכות כו, א"ב.

(8) אבות פ"ג מ"ב"ו.

(9) יתרו כ, כא.

(10) סכ"ג (קלה, סע"ב). וראה גם לעיל ע'

110 הערה 29. וש"נ.

ועד להוראה והפתגם הידוע של אדמו"ר האמצעי (שכבר נדפס גם ב"היום יום"¹⁶), שכל אחד מישראל צריך שיהי' לו משהו שיוכל להתדבר עמו ולגלות נגעי לבבו, שאז ישנם שתי נפשות אלקיות כנגד נפש בהמית אחת, ומזה מובן, שכל ענין שבו יש לנפש האלקית איזה שייכות ונגיעה שתהי' לה תועלת מזה — שבזה נכללים כל עניני פרטי חיי האדם, כהפס"ד בשו"ע¹⁷ שצ"ל "כל מעשיך לשם שמים"¹⁸ ו"בכל דרכיך דעה"¹⁹ — יש בזה תועלת עי"ז שמתקשר עם יהודי נוסף, שאז ישנם שתי נפשות אלקיות כנגד נפש בהמית אחת.

ועאכו"כ כשישנם יותר משני יהודים, ועד לשלימות של עשרה מישראל, שנעשית מציאות חדשה שנקראת בשם "עדה קדושה", וכמ"ש רבינו הזקן²⁰: "שמעתי מרבותי (דקאי על הבעש"ט והמגיד ממעזריטש²¹) כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל אף שאינם מדברים בדברי תורה, תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול ותכלית משכינתא דשרייא עליהו עד שהי' מתבטל ממציאותו לגמרי", היינו, שמצד זה גופא שנמצאים עשר נפשות אלקיות ביחד [ללא נפק"מ במה הם עוסקים באותה שעה, וכהפירוש הפשוט גם בהלכה בנוגע לקידוש השם, שבמעמד עשרה מישראל ישנו הענין ד"ונקדשתי בתוך בני ישראל"²²], נעשית השראת השכינה באופן שמלאך לא יכול לסבול,

ועאכו"כ כאשר העשרה עוסקים בתורה ובמצוות, ובפרטיות ובמיוחד בימים אלו — בענין ד"ציון) במשפט (תפדה)²³, "היינו הלכות, כתרגומו ע"פ²⁴ כמשפט הראשון כהלכתא קדמייתא" (כמובא בלקו"ת דפרשת השבוע²⁵), וגם בצדקה ("ושבי' בצדקה"²³), שזהו גם הענין של גמילות חסדים, שכולל כל המצוות כולם²⁶, ובאופן ששניהם יהיו בציבור, בעשרה, ועאכו"כ אם זה במעמד כמ"פ עשרה.

ד. ויש לזה שייכות מיוחדת גם להמדובר במאמר²⁷ בענין "פדה בשלום נפשי"²⁸, דקאי על "העוסק בתורה (ובגמילות חסדים ומתפלל עם

22 ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ה ה"ד.

23 ישע"א, כז.

24 וישב מ, יג.

25 דברים א, סע"ב.

26 ראה תו"א וישב כט, ג. לקו"ת ראה

כג, ג. תצא לט, א. ובכ"מ.

27 פ"ט (לעיל ע' 164).

28 תהלים נה, יט.

16 כ טבת — מתו"מ רשימת היומן ע'

תנו. וש"נ.

17 טושו"ע או"ח סרל"א. וראה שו"ע

אדה"ז שם סקנ"ו ס"ב. וש"נ.

18 אבות פ"ב מ"ב.

19 משלי ג, ו.

20 אגה"ק שם (קלו, ב).

21 סה"ש תש"ד ע' 97. תש"ה ריש ע'

59. ע' 74.

הציבור)²⁹, כפי שמפרש רש"י²⁹: "זה שעסק בדברי שלום, דהיינו תורה, דכתיב³⁰ וכל נתיבותי שלום".

ובהקדים — שענין השלום הוא שמחבר ביחד כמה ענינים³¹, ולא סתם כמה ענינים, אלא ענינים שמצד עצמם הם באופן של היפך השלום זה עם זה, שלכן זקוקים לפעולת השלום (שהרי אם אין ביניהם חילוקים כו', אזי לא שייך ענין השלום); וכמו הענין ד"עושה שלום במרומיו"³², דכיון שישנו מיכאל מלאך של שלג, או מלאך של מים (כשתי הלשונות³³), וישנו גבריאל שהוא מלאך של אש, שהם הפכיים זמ"ז, בדוגמת מים ואש, לכן יש צורך בענין ד"עושה שלום במרומיו".

וזוהי מעלת התורה, שעלי נאמר³⁰ "דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום"; ועאכו"כ כשלימוד התורה עצמו הוא מתוך אחדותם של עשרה מישראל שיושבים ביחד ולומדים תורה.

ועד"ז בגמילות חסדים — כפי שמפרש רש"י²⁹ ש"גמילות חסדים נמי שלום הוא, שמתוך שגומל חסד בגופו לחבירו, הוא מכיר שהוא אוהבו, ובא לידי אחוה ושלום", והיינו, שזהו ענין של שלום בין העני והעשיר, שהם הפכיים זמ"ז: זה בצד של רחבות, וזה בצד של צמצום ודין, ואעפ"כ מתחברים יחד, ויתירה מזה: כיון ש"יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני העני עושה עם הבעל הבית"³⁴, נמצא שהעני נעשה המשפיע ובעל הבית נעשה המקבל, שזוהי תכלית שלימות השלום — שכל אחד רואה את מעלתו של השני שהוא זקוק אליו כו'.

ועאכו"כ בנוגע לתפלה, שבזה מודגש במארז"ל הנ"ל הענין ד"מתפלל עם הציבור".

ה. וזוהי גם השייכות המיוחדת לעניני בין המצרים ותשעת הימים: איתא בגמרא במסכת יומא³⁵ "מקדש שני .. מפני מה חרב [שמצד זה הוא עיקר תוקף החומר דתשעה באב באופן ש"הוכפלו בו צרות"³⁶, ועד לאופן ש"אחרונים .. לא נתגלה קצם"³⁵], מפני שהיתה בו שנאת חנם".

ולכן יש צורך לבטל את הענין ד"מפני חטאינו"³⁷ — ע"י

(33) ראה לקו"ש חכ"ה ע' 260. וש"נ.

(34) ויק"ר פל"ד, ח.

(35) ט, ב.

(36) ר"ה יח, ב.

(37) נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

(29) ברכות ח, רע"א.

(30) משלי ג, יד.

(31) ראה גם תניא אגה"ק סוס"ל.

(32) איוב כה, ב. וראה תניא שם סי"ב.

ובכ"מ.

ההתקרבות והאחדות עד שנעשים לאחדים ממש, שאז לא שייך הענין ושנאת חנם כו', כיון שזוהי המציאות שלו ("דאָס איז ער אַליין")³⁸.

וזוהו שמדגישים הענין של תורה בציבור וצדקה בציבור ועאכו"כ תפלה בציבור — כיון שמספר עשרה מישראל כולל כל פרטי ההתחלקות שבבני"ש שנכללים בעשר דרגות שנימנו בכתוב³⁹: "ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימך", שעליהם נאמר "אתם נצבים היום כולכם", "לאחדים כאחד" (כמבואר בלקו"ת³⁹ על פסוק זה); וכאשר לומדים כולם ביחד "תורה אחת"⁴⁰, ש"כל נתיבותי שלום", מאחדת אותם התורה באופן שנעשים מציאות אחת.

ועד"ז גם בצדקה — שתכלית השלימות היא כשנתינת הצדקה היא לא מצד רחמנות, אלא בגלל שמבין שע"פ צדק ויושר צריך ליתן לפלוני מה שנמצא אצלו רק בתורת פקדון, והוא רק שליח למוסרה אליו⁴¹ וכידוע השיחה של בעל המאסר והגאולה⁴² אודות מאמר חסידים הראשונים בנוגע לפיסת הלחם שנמצאת אצלו כו', ואדרבה, עי"ז מקבל ממנו יותר, כאמור לעיל שמה שהעני עושה עם בעה"ב גדול יותר ממה שבעה"ב עושה עם העני, כך, שהצדקה מאחדת אותם באופן שנעשים מציאות אחת.

וע"י אחדות זו, שהיא היפך שנאת חנם, מבטלים את ה"מפני חטאינו", ובדרך ממילא מתבטל הענין ש"גלינו מארצנו"³⁷, ובלשון הרמב"ם⁴³: "מיד הן נגאלין", כי, כשבטלה הסיבה, אזי בדרך ממילא בטל המסובב.

*

ו. נוסף על הבקשה בנוגע להוספה בתורה בציבור וצדקה בציבור ותפלה בציבור במשך כל ג' השבועות הנה כיון שהחל מתשעת הימים ניתוסף בצד של היפך הטוב, צריך להוסיף גם בצד הטוב.

תל. תרפ"ו ס"ע קט. סה"מ קונטרסים ח"א קיט, א.

(42) שיחת פורים תרח"ץ בסופה (סה"ש תרח"ץ ס"ע 259 ואילך — נעתק ב"היום יום" טו אייר). וראה גם אג"ק שלו ח"ט ריש ע' רסא, ובהנמסן בהערות שם. (43) ה'ל' תשובה פ"ז ה"ה.

(38) ראה ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד. סה"מ"צ להצ"צ מצות אהבת ישראל (דרמ"צ כח, א ואילך).
(39) ר"פ נצבים.
(40) לשון הכתוב — בא יב, מט. ועוד.
(41) ראה אוה"ח משפטים כב, כד, ופ' ראה טו, ז. אלשיך משלי יח, טו. ראב"ע שם יט, יז. טור יו"ד סרמ"ז. סה"מ תרכ"ז ריש ע'

ובהקדם הידוע⁴⁴ (בשם הרה"צ ממונקאטש) בפירוש מארז"ל⁴⁵ "משנכנס אב ממעטין בשמחה", שממעטים את הענינים הבלתי רצויים של אב — ע"י (ב)שמחה.

אלא שצ"ל שמחה המותרת על פי שו"ע, שבכללות הרי זה גם ענין התורה שמשמחת לב, כמ"ש⁴⁶ "פיקודי הוי' ישרים משמחי לב", ועאכור"כ ענין הצדקה, שמשמח את העני בשמחה כפשוטה עי"ז שממלא מחסורו, ויתירה מזה — אם יש לו את הזכות להחיות את נפש העני ונפש בני ביתו⁴⁷.

ולכן באה גם ההצעה שינהיגו לערוך "סיום" בכל יום ויום מתשעת הימים.

ז. ובהקדים הביאור שחשבתי בנוגע לסיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל המאסר והגאולה⁴⁸, שאביו, כ"ק אדנ"ע, נהג לערוך סיומים בתשעת הימים, אף שלא הי' סועד אח"כ בבשר ויין — דלכאורה צריך להבין: לכל לראש — מאי טעמא, ומה נפעל בזה?! — בודאי טוב לערוך סיום, אבל גם במשך כל השנה, ולמה דוקא בתשעת הימים? ונוסף לזה, לשם מה הוא סיפור הדבר, (כ"ק אדמו"ר שליט"א הוסיף בכת"שחוק): בשעה שיודעים שכשיספרו לי, הנה סוכ"ס אינני יכול להתאפק מלפרסם ברבים.

ועד שעלה בדעתי שההסברה בזה היא בפשטות:

כיון שמקווים שבקרוב ממש "יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים"⁴⁹, צריכה להיות ההתחלה בזה בפעולת בני אדם, ע"י מעשינו ועבודתנו בענין שיש בו צורך במיוחד בימים אלו — שיהודי מראה מצדו תנועה של שמחה, ע"י "פיקודי הוי' ישרים משמחי לב", ובאופן של סיום, וכפי שאומרים: "כשם שעזרתני לסיים" מסכתא זו, "כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם" (כהנוסחאות בזה), שאז נעשית שמחה למטה, כדברי הגמרא⁵⁰ "כי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן" (ולהעיר שהלשון "עבד להו יומא טבא

44) ראה גם תו"מ חס"א ע' 130. וש"נ.

45) תענית כו, ריש ע"ב (במשנה). כט,

46) (בגמרא).

47) תהלים יט, ט.

48) ע"פ לשון חז"ל — תנחומא

49) ע"פ זכר"י, ח, יט. וראה רמב"ם הל' משפטים טו.

50) שבת קיח, סע"ב ואילך.

לרבנן" נזכר גם במסכת מועד קטן⁵¹), והשמחה למטה היא בגלל השמחה למעלה, שממנה נמשך ונשתלשל עד לשמחה כפשוטה (ככל הענינים שלמטה ש"נשתלשלו מהן"⁵² — מהענינים שלמעלה).

ולאחרי כן, אם חוגגים את השמחה באופן גלוי, באופן המותר ע"פ שו"ע — הרי זה ענין נוסף; אבל עיקר השמחה נפעלה כבר ע"י עריכת סיום המסכתא.

ח. ומצד ענין הנ"ל צריך לערוך סיום גם בתשעה באב, אלא שכיון שבת"ב יש הגבלה בענינים שמותר ללמד⁵³, יערכו הסיום על מסכתא מועד קטן⁵⁴.

ובנוגע לפרטי המסכתות שיסיימו בשאר הימים — ידועה השקו"ט באחרונים⁵⁵ שיש אומרים שלא כל מסכתא מועיל לימודה לעריכת "סיום", כפי שמתפלפלים בנוגע למסכתא מדות, ועד"ז מסכתא תמיד [כמ"ש הרמב"ם בפירוש המשניות⁵⁶ ש"אין בה .. אלא סיפור .. היאך היו מקריבין התמיד .. סיפור שהוא זוכר מדות המקדש"], וכן בנוגע למסכתא אבות; אבל כבר נדחו הדברים באחרונים גופא, שפסקו שעל כל מסכתא בש"ס (כולל תמיד מדות ואבות) יכולים לערוך סיום.

ובמילא מובן שזהו דבר ששייך לכל אחד ואחת, הן לאנשים והן לנשים — דכיון שמסכתא אבות היא "מילתא דחסידותא"⁵⁷, שייך שגם נשים יערכו סיום על פרקי אבות, וכיו"ב בנוגע למסכתא שעיקר ענינה הלכות הצריכות להן⁵⁸ — שהרי גם הנשים צריכות את ענין השמחה וענין הגאולה, כמו האנשים.

ט. אמנם, שכל אחד יסיים מסכתא בכל יום — לאו כל מוחא סביל דא; אך אחת העצות לזה — עי"ז שבישיבות או בכוללים מסיימים מסכתות בכל יום.

ובהקדמה — שהסדר עכשיו שכיסוי (עכ"פ חלק מ)ההוצאה של ישיבות וכוללים ע"י "זבולון" נעשה ע"י נדבנים מכל קצויה תבל, — לא כמו שהי' פעם, שהחזקת ישיבה או כולל שבעיר היתה

תשר"מ ח"ב ע' 1050. נטעי גבריאל הל' פסח

ח"ב פמ"ג סי"א. הל' בין המצרים פמ"א סי"ג. וש"נ.

56) בהקדמה (ד"ה והחלק הששי).

57) ראה ב"ק ל, א.

58) ראה הל' ת"ת לאדה"ז ספ"א. וש"נ.

51) כח, א.

52) תניא רפ"ג.

53) טוש"ע או"ח רסתקנ"ד.

54) ראה שו"ע שם ס"ב.

55) ראה יסודי ישרון ח"ו ע' מג ואילך.

וש"נ. וראה גם בספרים שנשמנו בהתוועדויות

ע"י עשירי אותה העיר, אלא כפי שנהוג עכשיו ששולחים מכתבים בכל קצוי תבל —

כך, שע"פ דברי הגמרא במסכת מגילה⁵⁹ נחשבים הישיבות והכוללים כמו "בית הכנסת של כרכין .. דמעלמא אתו לי" .. דהוה לי' דרבים" (אפילו אלו שלא באים לשם), והיינו, שנאבד הכח התקיפות והממשלה של עיר זו עצמה, ונעשה ענין ששייך לכל בני" בכל מקום שהם, ועאכו"כ אלו שמשותפים בהחזקת הישיבה והכולל, שאע"פ שנמצא מעבר לים, יש להם חלק בו.

ולהעיר מהידוע בנוגע לשותפות של יששכר וזבולון שיש חילוק בין שמעון אחי עזרי' להלל ושבנא — שלפני הלימוד יכולים למכור חלק בתורה, ואז חלה המכירה באופן שהקונה, "זבולון", יש לו חלק בתורה, משא"כ לאחר הלימוד, שאז "בוז יבוזו לו"⁶⁰ (כמבואר בפוסקים⁶¹ בנוגע להלכות תלמוד תורה, אם יכולים למכור חלק בתורה); ובנדוד⁶², כיון שמדובר אודות סיומים שיתחילו לערוך החל ממחר, ישנו עכשיו כל הכח לזכות את כל התומכים והנדבנים שסייעו עד עתה, או יסייעו מחר ומחרתיים ("על העתיד לגבות"⁶²) בהחזקת הישיבה או הכולל — שיהי' להם חלק בסיומים שיערכו שם מידי יום ביומו בכל תשעת הימים.

י. ובנוגע לפועל — שהרי רגילים לפרש בכל ענין מהי הכוונה בפרטיות:

דבר נכון וטוב וישר וכו' וכו', שהחל ממחר, ישתדלו שבכל יום מתשעת הימים יערכו בכל קצוי תבל ענין של "סיום", שמביא שמחה בעולם (כנ"ל ס"ז), ולעשות זאת בציבור, כך, שיוכלו להשתתף גם אלו שמאזו סיבה שתהי' אינם מסיימים מסכתא בעצמם, אבל כיון שבאים ושומעים סיום מסכתא, הרי נעשה גם אצלם ענין של סיום ושמחה.

וכפי שרואים גם מ"מנהג ישראל תורה הוא"⁶³ בנוגע לתענית בכורים⁶⁴, שאין זה באופן שכל בכור מסיים מסכתא, אלא כפי שנהוג בכל

63 ראה תוד"ה נפסל — מנחות כ, ב. מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד. מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז או"ח סוסק"פ. סת"ל"ב ס"א. סתנ"ב ס"ד. סתצ"ד סט"ז. ועוד.
64 ראה נטעי גבריאל הלי' פסח שם רפמ"ג. וש"נ.

59 כו, א. א.
60 שה"ש ח, ז. וראה סוטה כא, סע"א ובפרש"י.
61 שו"ע יו"ד סרמ"ז ס"א בהגהה. וראה הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ג ה"ד. וש"נ.
62 כתובות קח, א. וש"נ.

קהילות קדושות בישראל, שאחד לומד את המסכתא מתחילתה ועד סופה, ואח"כ מזמין לשמחתו אפילו את אלו שלא למדו, והם שומעים רק את הסיום, ולכן הנה לא זו בלבד שאינם צריכים להתענות, אלא אדרבה, שנעשה אצלם ענין של שמחה, כמבואר להלכה למעשה בנוגע לתענית בכורות בערב "ימי צאתך מארץ מצרים", ועד"ז מובן גם בנוגע לערב הגאולה האמיתית והשלימה שאז "אראנו נפלאות" "כימי צאתך מארץ מצרים"⁶⁵.

ויעשו זאת בכל קהילה, עכ"פ במקום אחד — בישיבה, בכולל, או בבית־הכנסת ובית־המדרש, ועאכו"כ בארץ הקודש, "ארץ אשר .. עיני הוי' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"⁶⁶, ועאכו"כ על יד כותל המערבי ועל יד מערת המכפלה⁶⁷,

— וזהו מהטעמים לעריכת ההתוועדות, כדי שיוכלו למסור ולשמוע הדברים מיד גם בארץ הקודש, כך, שיוכלו לסדר שכבר בר"ח אב, התחלת תשעת הימים, יערך סיום על יד כותל המערבי ומערת המכפלה —

שכן, הכותל המערבי, בית מקדשנו והר הבית בכללותו, הוא המקום שבו עולים כל התפלות ובקשות צרכי כל אחד ואחת מבנ"י בכל מקום שהם בכל קצוי תבל, ולכן, כשעושים במקום זה סיום שגורם שמחה למעלה (כנ"ל ס"ז), הנה כיון ששמחה פורץ גדר⁶⁸, הרי זה ממשיך ישועה והצלחה וברכה בנוגע לכל התפלות והבקשות כו'.

ועד"ז גם בנוגע למערת המכפלה — כפי שמצינו במשנה⁶⁹ בנוגע לקרבן תמיד שהוצרכו לומר "האיר פני כל המזרח עד שבחברון", ומבואר בגמרא⁷⁰ שזהו "כדי להזכיר זכות אבות" (היינו שהזכרת "חברון" כשלעצמה מזכירה כבר את אברהם יצחק ויעקב), וכן הוא גם בתפלה, שכדי שתתקבל אצל הקב"ה שימלא את הבקשה, צריכה להיות ההקדמה ש"יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואח"כ יתפלל"⁷¹, שלכן מתחילים בג' ראשונות, והרי ג' הראשונות הם כנגד אברהם יצחק ויעקב⁷², ועד

(70) ירושלמי שם — הובא בפרש"י שם,

ב.

(65) מיכה ז, טו.

(66) עקב יא, יב.

(71) ברכות לב, סע"א.

(67) ראה גם שיחת ש"פ מטו"מ, מבה"ח

(72) ראה שבלי הלקט הלי תפלה ס"ח

מנ"א סכ"ט (לעיל ע' 154). וש"נ.

(ובהללם — ס"ח). אבודרהם בסדר שחרית

(68) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

של חול ופי' (ואתה קדוש). לבוש או"ח

ועוד.

רסקי"ג, רסקי"ד, סוסקי"ד. ועוד.

(69) יומא רפ"ג (כח, א).

שמזכירים אותם בגלוי בברכה הראשונה וחותמים: "מגן אברהם" (כמבואר בגמרא⁷³ ובטור⁷⁴, ומפורסם לכל).

יא. וגם ענין זה קשור עם יחוד וקירוב (היפך פירוד) הלבבות של כל בני"י עד שנעשים מציאות אחת:

מבואר בתניא פרק ל"ב, פרק "לב" (ומובן גם בשכל), ש"אב אחד לכולנה", והיינו, שענין ההתחלקות שייך רק כשנעשית המציאות של בנים ובנות, אבל בשעה שנמצאים במוח האב והאם, הנה לא זו בלבד שאין התנגדות כלל, אלא אדרבה — הם עומדים בהתאחדות גמורה.

ובנוגע לבני"י — כל זמן שמדובר אודות שבטים, הרי כיון שישנם י"ב שבטים, צריך להשתדל שתהי' התאחדות בין יששכר וזבולון, ועד"ז בנוגע לכל י"ב שבטים, שתהי' "מטתו שלימה"⁷⁵ — מטה אחת; אבל כפי שנמצאים אצל האבות, "אין קורין אבות אלא לשלשה"⁷⁶, יעקב יצחק ואברהם, אזי מובן בפשטות שהם בהתאחדות גמורה.

וההתאחדות כפי שהם בבחי' האבות, נותנת כח ופועלת "קיום מצות ואהבת"⁷⁷ לרעך כמוך" באופן שנעשים ענין אחד לגמרי, מצד ההתבוננות ש"אב אחד לכולנה".

וזהו הקשר עם מערת המכפלה דוקא — ששם נמצאים האבות ושם מקום מנוחתם, וכלשון הידוע: "מנוחתם כבוד".

ומזה מובן גודל מעלת התפלה, וכל עניני העילויים שישנם בנוגע למערת המכפלה, כמבואר בכ"מ⁷⁸ (שלכן היתה גם ההשתדלות של אדמו"ר האמצעי לקנות נחלה דוקא בחברון, כידוע, וכפי שכבר נדפס המכתב הקצר בענין זה⁷⁹).

*

יב. וענין נוסף בתשעת הימים גופא — שיש בהם שני ימים שחלוקים משאר תשעת הימים בענינים של טובה:

מיד הלילה מתחיל ר"ח אב, שהוא ה"יאָרצייט" של אהרן הכהן, כפי שקראו בגלוי ובפירוש בפרשת השבת שעברה, דאזלינן מיני, ו"מיני"

77 קדושים יט, יח.

78 ראה הנסמן בלקו"ש חכ"ה ע' 98.

79 באג"ק שלו אגרת לט (ע' קסח) — בהערת המו"ל.

73 פסחים קיז, ב.

74 או"ח רסקי"ג.

75 ויק"ר פל"ו, ה. הובא בפרש"י עה"ת

יחי מז, לא.

76 ברכות טז, ב.

מתברכין כולי יומי"י⁸⁰ (כולל גם יום זה שבו נערכת התוועדות זו): "ויעל אהרן הכהן .. וימת .. בחודש החמישי באחד לחודש"⁸¹.

ובנוגע לאהרן, יש הוראה ברורה לכל אחד מישראל בדבר משנה (ש"טעה בדבר משנה חוזר"⁸², כיון שאין זה בגדר טעות, ועד שזה נוגע פשוט להנהגה של דיין בדיני ממונות, שמלכתחילה לא הי' יכול לטעות בזה): "הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"⁸³.

וזוהי גם השייכות המיוחדת עם אחד באב וכל תשעת הימים (שנכללים כולם בר"ח), שבהם צריך להבטיח את שלילת הענין של שנאת חנם — שענין זה נעשה כבר באופן של הקדמת רפואה למכה מצד יום הסתלקותו של אהרן:

מבואר באגה"ק⁸⁴ שביום ההסתלקות של צדיק הנה כל עבודתו אשר עבד כל ימי חייו עולה למעלה, ופועל פעולתו בגלוי גם כאן למטה. ונמצא, שבשעה שאהרן נסתלק, ראו בגלוי את פעולתו בענין ד"אוהב את הבריות", שלכן נאמר⁸⁵ "ויראו כל העדה .. ויבכו את אהרן (שהתאבלו עליו) כל בית ישראל", כפי שרש"י מסביר [באופן שמובן אפילו ל"בן חמש למקרא"], שזהו "לפי שהי' אהרן רודף שלום וכו'", היינו, שע"י הנהגתו קישר אהרן ופעל ש"כל העדה" נעשתה כמו מציאות אחת, שזהו דבר שאפילו תורה לא היתה יכולה לפעול, שלכן לא מצינו זאת אצל משה (כמדובר בארוכה ביום השבת⁸⁶).

ומזה מובן, שכל האמור לעיל מודגש באחד באב ביתר שאת וביתר תוקף, ולכן נוגע ביתר שאת וביתר חיות וביתר התלהבות שיהיו הענינים דתורה בציבור, תפלה בציבור וצדקה בציבור, כולל גם ענין הסיוע.

יג. ויש עוד יום שחלוק משאר תשעת הימים — חמשה באב, יום ההסתלקות של האר"י הקדוש.

וענין זה נוגע במיוחד לארץ הקודש — שדבר טוב ונכון, שנוסף לכך שמסתמא יש בלאה"כ מנין יהודים על הציון של האר"י הקדוש ביום ההסתלקות בכלל, מידי שנה בשנה, עוד קודם הדיבור וההתעוררות בזה וכו', הנה בשנה זו במיוחד — בשעה שהעולם מבולבל, ויהודים

(84) סז"ך וכ"ח.

(85) חוקת כ, כט.

(86) שיחת ש"פ מטו"מ, מבה"ח מנ"א

סכ"ו (לעיל ע' 152). וש"נ.

(80) זח"ב סג, ב. פח, א.

(81) מסעי לג, לח.

(82) כתובות פד, ב. וש"נ.

(83) אבות פ"א מ"ב.

מחפשים דרך ופירושים למה עשה הוי' ככה וכו' וכו', שאין כאן המקום להאריך בזה — מהנכון שיעשו זאת באופן ש"ברוב עם הדרת מלך"⁸⁷, וביחוד — תלמידי ישיבה וגם אברכי הכולל שנמצאים על אתר בצפת, ומסתמא ישתתפו עמהם גם משאר המקומות בארץ הקודש, ואם יהיו כאלו שיסעו ויבואו מחוץ־לארץ, יוכלו לייצג שם את בני שנמצאים בחו"ל,

וילמדו שם ענינים בקבלה מתורת האריז"ל, כפי שבאים באופן ד"יתפרנסון .. בדרא בתראה בסוף יומיא" — בלשון הזהר⁸⁸, כמבואר במפרשי הזהר⁸⁹ שענין הפרנסה הוא באופן שנעשה דם ובשר כבשרו, היינו, שמבין זאת גם בשכלו — בביאור רחב בתורת חסידות חב"ד, עד שיכולים להסביר זאת באופן שיהי' מובן גם בשכל של נפש הבהמית.

וכן יהי' שם ענין נתינת הצדקה — שהאריז"ל מפליא ביותר, ועד שמפרש⁹⁰ מ"ש⁹¹ "צדקתו עומדת לעד", שבעשיית כל מצוה נשאר הרושם במצחו לזמן קצר, רק ליום זה, משא"כ בנוגע לצדקה נשאר הרושם לאורך זמן, וכפי שמצינו גם אודות הנהגת האריז"ל בנוגע לצדקה וכו'⁹², ואין כאן המקום להאריך בזה, ובפרט שכבר נדפס בכתבי האריז"ל, ונתבאר בתורת החסידות בכלל, ובפרט במאמרים ד"ה פזר נתן לאביונים מרבתינו נשיאינו ככל דור ודור, ועד לנשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר⁹³. וכאמור לעיל שכל זה יהי' בציבור — תורה בציבור וצדקה בציבור, ועאכו"כ תפלה בציבור.

יד. וע"ד שיעשו בארץ הקודש על הציון שלו גם במקום גשמי — יעשו עד"ז בכל מקום:

ובהקדים — ש"צדיקים דומין לבוראם"⁹⁴, ולכן, כשם שהקב"ה אומר שע"י התורה "אותי אתם לוקחים"⁹⁵, הנה עד"ז הוא בצדיק בנוגע לתורתו, שבה מכניס את כל עצמותו, ובפרט ע"פ המבואר בארוכה בתניא⁹⁶

93 ראה ד"ה פזר נתן תרצ"ב (סה"מ תרצ"ב ע' עדר ואילך). וש"נ.
94 ב"ר פס"ז, ח. רות רבה פ"ד, ג. ועוד.
95 שמור"ר ר"פ תרומה. פל"ג, ו. ויק"ר פ"ל, יג. תנחומא תרומה ג. אמור יז. וראה תניא פמ"ז.
96 פ"ה.

87 משלי יד, כת. וראה אנציק' תלמודית בערכו (כרך ד ע' קצה ואילך). וש"נ.
88 תקו"ז ת"ו בסופו.
89 ראה כס"מ. וראה גם תו"מ ח"פ ע' 264 הערה 54. וש"נ.
90 סה"ל עה"פ.
91 תהלים קיב, ט.
92 טעהמ"צ פ' ראה.

שלימוד התורה הוא באופן של "יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו . . נמצא כלל", וכפי שאמר כ"ק אדנ"ע על עצמו⁹⁷: "הנני הולך השמימה ואת הכתבים אני משאיר לכם", וכמשנ"ת פעם בארוכה⁹⁸, שאין כאן ב' ענינים בפני עצמם, שהרי נאמרו בחדא מחתא — שע"ז שמשאיר את הכתבים למטה, הנה כפי שנמצא בשמים יש לנו אותו ("האָט מען אים") כאן למטה.

ומזה מובן גודל הענין דלימוד תורת האריז"ל בכל מקום, ועוד יותר — כשהלימוד הוא לא רק בדרך אמונה, אלא באופן שחודר גם את הרצון וכח החכמה והבינה והדעת שלו, ואח"כ פועל גם בנוגע לרגש שבלב — התקשרות לתורת האריז"ל, פנימיות התורה, ואח"כ פועל עד למעשה בפועל — שקונה ספר בקבלה, או שמסייע ליהודי שלומד חסידות וקבלה, או שעוסק במצוה במעשה בפועל מתוך חיות והתלהבות — כפי שדורשת פנימיות התורה להכניס בזה את פנימיות הנשמה.

טו. ולסיכום הדברים:

נוסף על ההשתדלות בנוגע לתורה בציבור, צדקה בציבור ותפלה בציבור בכל תשעת הימים, צ"ל השתדלות מיוחדת בזה ביתר שאת וביתר עוז ביום סגולה דחמשה במנחם-אב, שבקביעות שנה זו חל ביום ראשון בשבוע, מיד למחרת השבת שבו קורין בהפטרה "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה"²³.

ולהמשיך לאח"ז מיום ראשון בשבוע על כל השבוע כולה, כולל גם יום חמישי, תשעה באב — שיהפך (ביחד עם כל תשעת הימים) לששון ולשמחה ולמועדים.

וכן בנוגע לענין סיום מסכתא בכל יום ויום, כולל גם בתשעה באב — סיום מסכתא מועד קטן. ואלו שלא יכולים לסיים מסכתא בעצמם, ישתתפו בסיום מסכתא שיערוך מישהו אחר, ובמילא צריכים הם לסדר ולוודא שאכן ייערך סיום מסכתא בכל יום ויום, כולל גם בתשעה באב. ובנוגע לאופן ההנהגה לאחרי הסיום אם לערוך סעודה או התוועדות וכו' — הנה בנוגע לשמונת הימים שלפנ"ז, ישאלו אצל הרב בכל מקום ומקום; ובנוגע לתשעה באב, שאין מקום לשאלה — הרי יתכן שיהי' כבר לאחרי ביאת משיח, ואז יהי' יום-טוב גדול⁹⁹ גם ללא

99) ראה לקו"ש חכ"ד ע' 11. וש"נ.

97) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"א ע' קיג.

98) ראה גם תו"מ חס"ז ע' 430. וש"נ.

עריכת סיום (כ"ק אדמו"ר שליט"א הפטיר בבת שחוק): אע"פ שיצטרכו לערוך את הסיום גם לאחר ביאת משיח.

*

טז. ועד"ז כאן המקום והזמן להוסיף ולהדגיש עוד הפעם שצ"ל השתדלות מיוחדת בכל המבצעים:

ובהקדים — שאע"פ שעיקר סיבת הגלות התחילה מהענין של שנאת חנם³⁵, הרי זה פעל העדר כו' בכמה ענינים, שלכן אומרים "מפני חטאינו גלינו מארצנו"³⁷, "חטאינו" לשון רבים.

ולכן, יש לעורר במיוחד על התחזקות ביתר שאת וביתר עוז בכל המבצעים, שהם מצוות כלליות, שבהם נכללים והם "גוררים"¹⁰⁰ כמה מצוות: מבצע תורה, מבצע תפילין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה, ובית מלא ספרים,

והעולה על כולנה — נרות שבת קודש, ובמיוחד לפני שבת חזון, כידוע תורת ר' לוי יצחק מברדיטשוב (שכבר נדפסה¹⁰¹), שאחד הטעמים שנקרא "חזון" הוא לפי שאז מראים לכל אחד מישראל את ביהמ"ק השלישי כפי שהוא בשלימותו ובבנינו, ומזה מובן גם גודל מעלת ערב שבת חזון, וגודל הזכות עי"ז שמוסיפים באור שבו מתחיל השבת, בהדלקת נרות ע"י כל אחת ואחת בישראל מיד כשהגיעה לחינוך, ודוקא עם ברכה שענינה המשכת ברכת הוי' עד למטה מעשרה טפחים.

יז. ויה"ר שכל ענינים אלו יתקבלו בתמימות ובפשטות, בהתאם לכוונת הדברים, וייעשו עוד יותר מהמדובר כאן, שהרי כל אחד מישראל יכול להוסיף כיד הוי' הטובה עליו, עוד יותר ממה ששומע ממישהו אחר, ולעשות בכח עצמו, ברצון עצמו ובחיות עצמו וכו' — בכל ג' קוין ד"ואשים דברי בפיך", שהו"ע התורה, "ובצל ידי כסיתך", שהו"ע המצוות, ו"לנטוע שמים וליסוד ארץ", שהו"ע עבודת התפלה, שע"ז נקראים בשם "ציון" — "לאמר לציון עמי אתה"¹⁰², שה"ציון" (סימן) על הקב"ה כפי שהוא למטה היא נשמת כל אחד מישראל שהיא "חלק אלקה ממעל ממש"¹⁰³.

(102) ישעי' נא, טז. וראה במאמר שנאמר בהתוועדות פ"ד (לעיל ע' 158 ואילך). וש"נ. (103) תניא רפ"ב.

(100) ראה אבות פ"ד מ"ב. (101) נעתק באוה"ת לנ"ך ח"ב ע' א'צו — בשוה"ג. וראה גם תו"מ חע"ז ע' 114 ואילך. וש"נ.

ואז יפרצו בני" את רגעי הגלות האחרונים, ובפרט כשעושים זאת מתוך שמחה שפורץ גדר⁶⁸,

— כהפסק בגמרא (בברכות¹⁰⁴ ובשבת¹⁰⁵) בגלוי שתורה צ"ל דוקא מתוך שמחה, וכן תפלה צ"ל דוקא מתוך שמחה, וכן הוא בנוגע צדקה, כפי שמביא אדמו"ר מהר"ש בכמה מאמרים¹⁰⁶ שגם בצדקה כתיב¹⁰⁷ "ולא ירע לבבך בתתך לו", שצ"ל דוקא בשמחה, וקשור גם עם פס"ד גלוי בשו"ע¹⁰⁸, בהעתק מהרמב"ם¹⁰⁹, שצ"ל דוקא בסבר פנים יפות —

שאז השמחה פורצת גדר למטה ולמעלה, ועאכ"כ שפורצת גדרי הגלות, ונזכה לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובקרוב ממש, עוד בתשעת הימים.

*

יח. כדי לקשר זאת גם עם מעשה בפועל — הנה נוסף על ענין התורה, שזהו המאמר¹¹⁰ שמיוסד על מאמרי רבותינו נשיאינו, וכן התפלה בציבור שתהי' לאחרי ההתוועדות (לאחרי אמירת ברכה אחרונה) — יהי' באמצע גם הענין ד"ושבי' בצדקה"²³, כרגיל, ע"י השלוחים שיחלקו שתי דולר לכל אחד ואחת, הן אנשים והן נשים, כולל גם קטנים וקטנות: הא' — ליתן בעצמו לצדקה, והב' — שינתן לצדקה בשליחותו.

ויהי' שבקרוב ממש יראו צדקתו של הקב"ה בגלוי גם בעיני בשר כאן למטה — שמבלי להתחשב בשום ענינים, ואפילו אם הוא זקוק בשביל זה לענין ד"לך הוי' הצדקה"¹¹¹, הרי הוא מקיים הבטחתו (כלשון הכתוב¹¹²) "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל", הן זקן והן צעיר, מ"ראשיכם שבטיכם" עד חוטב עצים ו"שואב מימין"³⁹, שמוציא אותם מהגלות, ומוליך אותם קוממיות לארצנו הקדושה, ובקרוב ממש.

(אח"כ אמר:) יבקשו מה"טנקיסטים" שנמצאים כאן שיהיו השלוחים לחלק וליתן לכל אחד שתי דולר, כאמור לעיל. ומסתמא ילכו בסדר מסודר, כדי שלא לבלבל כו'.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן השטרות לטנקיסטים, וגם נתן להרב

(108) יו"ד סרמ"ט ס"ג.
 (109) הלי' מתנ"ע פ"י ה"ד.
 (110) לעיל ע' 156 ואילך. וש"נ.
 (111) דניאל ט, ז.
 (112) ישע"י כז, יב.

(104) לא, א.
 (105) ל, ב. וש"נ.
 (106) ראה סה"מ תרכ"ז ע' קסו [קצ].
 תרל"ה ח"א ריש ע' יט. ח"ב ריש ע' תקיב.
 תרמ"ב ע' שכז.
 (107) פ' ראה טו, יו"ד.

יעקב יהודה העכט שטרות עבור הנשים ובנות, ליתנם לאלו שמדליקות נרות, באמרו, שהטעם לזה הוא כדי שגם האחרות¹¹³ יתחילו להדליק נרות, והוסיף (בבת־שחוק): אין כוונתי לחסוך הדולר, אלא ברצוני "להרויח" מכל דבר! ... ואח"כ אמר: [

קודם אמירת ברכה אחרונה — כדאי שיכריזו שיערכו אסיפה כיצד לארגן את כל הענינים הנ"ל, שיהי' באופן מסודר, ובאופן דהולך ומוסיף, שמהם יראו וכן יעשו.

(והמשיך:) אלו שעוסקים באסיפות כאלו עד עתה — יעשו זאת גם עתה, שמיד יעמדו ויכריזו, וזו תהי' התחלה טובה על ענין שבפועל.

---

(113) כשהרב הנ"ל אמר שרובא דרובא מדליקות כבר — השיב לו כ"ק אדמו"ר שליט"א: יש צורך שגם המיעוט ידליקו.

הוספה

בי"ה, ח' מני"א תשי"ט
ברוקלין

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מו' מני"א, בו כותב ע"ד התוצאות מהדבור עם השו"ב וכו', ובודאי יעמוד על המשמר שימלא הנ"ל הבטחתו, וכנראה שגם בהנוגע להנ"ל – השיטה דשמאל דוחה וימין מקרבת, תצליח להסבירו גודל האחריות ואיך שהשו"ב הוא ענין עיקרי בקהלה וכו'.

אף שאינו מזכיר עדי"ז, תקותי שנוכחותו בהתועדות דחג הגאולה כאן והתועדות שלאחרי זה תוסיף גם במושפעי, ז.א. אנשי קהלתו, ולא רק בעקיפין (כוונתי שיתוסף בו ובמילא בהנהגתו ובפעולותיו בתור איש כללי וגם בהנהגתו בתור איש פרטי), אלא שגם באופן ישר, ז.א. שימסור נקודות ממה שנדבר בהסברה מתאימה לאנשי מקומו, וכבר מדובר כו"כ, ששעת הכושר עתה למסור כל עניני תורה ומצות במילואם ובתקפם **לכאור"א** מבני ישראל, ובלבד שיהיו מסודרים ומיוסדים על אהבת ה' אהבת ישראל, ברא כרעא דאבוה, ואדרבה כשמספרים חצי דבר או עניני פשרות, מתקבלים פחות, וק"ל.

ויהי רצון שיוסיף בפעולות כהאמור הלוך והוסיף, ובנקודה התיכונה דהפצת המענינות חוצה, ויקרב זה את היעוד, אשר מבין מצרים אלו נזכה בעגלא דידן לנחלה בלי מצרים.

בברכה שבקרוב יהפכו הימים האלה לששון ולשמחה.

השיטה דשמאל דוחה וימין מקרבת: ראה סוטה מז, א. וש"נ.
שהשו"ב הוא ענין עיקרי בקהלה וכו': ראה סה"ש תרפ"ט ע' 42; ע' 44. וש"נ.
וכבר מדובר כו"כ, ששעת הכושר עתה כו': ראה גם לעיל ח"י"ח אגרת ו'תקמט, ובהנסמן בהערות שם. ובכ"מ.

ברא כרעא דאבוה: הובא ביונת אלם רפ"ב ("אמרו חכמים"). ע"ח שכ"ד (שער פרקי הצלם) פ"א ("שארז"ל"). ועוד. וראה עירובין ע, ריש ע"ב ("יורש כרעי' כו"). פרש"י ד"ה כבעל – כתובות צב, א. תוד"ה מקמי – יבמות ג, א. – וראה תו"א בתחלתו (א, ב – "כמ"ש בניס אתם לה' אלקיכם, וברא כרעא דאבוה"). ועוד.

עניני פשרות: ראה גם שיחת י"ג תמוז תשי"ט – תו"מ חכ"ו (תשי"ט ח"ג) ס"ע 100 ואילך.
דהפצת המענינות חוצה: ראה אגה"ק של הבעש"ט – נדפסה בכש"ט בתחלתו. ובכ"מ.
מבין מצרים: ע"פ איכה א, ג. וראה איכ"ר עה"פ (פ"א, כט). פרש"י שם. – הובא ונתבאר בשיחת ש"פ מטו"מ, מבה"ח מנ"א תשי"ט – תו"מ שם ע' 149 ואילך.
לנחלה בלי מצרים: שבת ק"ח, סע"א.

יהפכו הימים האלה לששון ולשמחה: ראה ירמ' לא, יב. זכר"י ח, יט. רמב"ם הל' תעניות בסופן.

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח בעל כשרון בעל מדות ויר"ש

התמים הרב ר' **יואל** ז"ל

בן הרה"ח התמים ר' **רפאל נחמן הכהן** ז"ל

כהן

ה"חוזר" של כ"ק אדמו"ר זי"ע

וראש מערכת ההו"ל של תורתנו

נפטר וא"ו מנחם-אב ה'תשפ"א

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי

חברי ועד הנחות בלה"ק